

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РОЗ'ЯСНЕННЯ З ПИТАНЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ

25 вересня 2025 р.

Київ

№ 3-pp/дд

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет), розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 15.09.2025 № 500-09/383-п,

ВСТАНОВИВ:

До Комітету у 2024 та 2025 роках надійшла на розгляд низка інвестиційних проєктів із значними інвестиціями, які розроблено на підставі Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні», для реалізації яких передбачено можливість отримання державної підтримки, а саме інвестиційні проєкти: Аквапарк; Нове будівництво заводу з переробки соєвого шроту продуктивністю 500 т/добу за адресою: вул. Володимирівська, 65-Д, м. Глобине, Кременчуцький р-н, Полтавська обл.; Реконструкція нежитлових будівель, що розташовані на ділянці з кадастровим номером 7121287000:03:003:0460 за межами населених пунктів біля с. Стебне Звенигородського р-ну Черкаської області, під виробництво високопротеїнових кормових домішок і тваринних жирів; Будівництво всесезонного гірськолижного курорту «ROZHANKA PARK» в с. Верхня Рожанка, Стрийський р-н, Львівська обл.; Будівництво всесезонного гірськолижного курорту «SLAVSKI» в с. Волосянка, Стрийський р-н, Львівська обл.; Термінал зернових вантажів у морському порту Південний.

Також до Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» та підзаконних нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону, з моменту прийняття було внесено зміни, зокрема, щодо розширення переліку форм державної підтримки, уточнення процедур подання заявок, укладення спеціальних інвестиційних договорів та розширення сфер, у яких можуть реалізовуватися такі проєкти.

У 2021 році Міністерство економіки України (далі – Мінекономіки, Міністерство)¹ подало до Комітету на Портал державної допомоги повідомлення про нову програму державної допомоги від 29.09.2021 № 1604-ПДД/2, яка надається, зокрема, на підставі Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» інвесторам із значними інвестиціями у формі податкових стимулів та забезпечення за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, будівництва об'єктів суміжної інфраструктури.

За результатами розгляду зазначеного вище повідомлення Комітет 02.12.2021 розпочав розгляд справи № 500-26.15/54-21-ДД про державну допомогу для проведення поглибленого аналізу допустимості державної допомоги для конкуренції відповідно до частини першої статті 11 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон).

Проте, у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану, відповідно до пункту 6 розпорядження Комітету від 03.03.2022 № 1-рп «Про деякі питання організації діяльності Антимонопольного комітету України в умовах воєнного стану» зупинено, зокрема,

¹Відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 21.07.2025 № 903 «Деякі питання Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства» Міністерство економіки України перейменовано на Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

розгляд справ про державну допомогу, рішення щодо яких не були прийняті станом на 25.02.2022, до припинення чи скасування воєнного стану.

Протоколом засідання Комітету від 16.01.2025 № 2 було схвалено План моніторингу державної допомоги суб'єктам господарювання на 2025 рік (далі – План). Враховуючи актуальність питання, одним із заходів, реалізацію якого передбачено Планом, визначено проведення моніторингу державної підтримки суб'єктів господарювання в рамках реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями.

Відповідно до частини другої статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу з питань державної допомоги належить, зокрема, надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Під час згаданого моніторингу Комітет надіслав листи про надання інформації Мінекономіки як головному органу в системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує зокрема: формування та реалізує державну інвестиційну політику відповідно до Положення про Міністерство, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2025 р. № 903, а Мінекономіки, у свою чергу, листами надало запитувану інформацію.

З урахуванням зібраної під час моніторингу інформації Комітет підготував роз'яснення з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги суб'єктам господарювання в рамках реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями відповідно до Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні».

1. Нормативно-правове регулювання у сфері державної допомоги. Особливості застосування законодавства у сфері державної допомоги під час дії воєнного стану

Згідно із частиною першою статті 5 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, зокрема, Законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», цього Закону, інших законів та нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цих законів.

Відповідно до частини п'ятої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері здійснення контролю за допустимістю державної допомоги для конкуренції Антимонопольний комітет України має повноваження, визначені Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

В преамбулі Закону передбачено, що він встановлює правові засади проведення моніторингу державної допомоги, здійснення контролю за допустимістю такої допомоги для конкуренції, спрямований на забезпечення захисту та розвитку конкуренції, підвищення прозорості функціонування системи державної допомоги та дотримання міжнародних зобов'язань України у сфері державної допомоги.

Стаття 2 Закону передбачає, що державна допомога є недопустимою для конкуренції, якщо інше не встановлено цим Законом.

Частиною першою статті 3 Закону передбачено, що дія цього Закону поширюється на будь-яку підтримку суб'єктів господарювання надавачами державної допомоги за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів для виробництва товарів або провадження окремих видів господарської діяльності, крім випадків, передбачених частиною другою цієї статті.

Згідно із частиною першою статті 4 Закону державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів. Частина перша статті 4 Закону містить невичерпний перелік форм, у яких може реалізовуватися державна допомога.

Частиною першою статті 8 Закону передбачено, що Уповноваженим органом з питань державної допомоги (далі – Уповноважений орган) є Антимонопольний комітет України, повноваження якого визначені частиною другою цієї статті, до яких належить, зокрема:

отримання та розгляд повідомлень про нову державну допомогу від надавачів такої допомоги у порядку, встановленому цим Законом;

визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;

оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції;

прийняття рішень, передбачених цим Законом;

збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;

надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Статтею 9 Закону встановлено порядок подання повідомлення про нову державну допомогу, зокрема:

надавачі державної допомоги подають повідомлення про нову державну допомогу з пропозиціями щодо підготовки проектів законів, інших нормативно-правових та розпорядчих актів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, внесення змін до умов чинної державної допомоги (частина перша статті 9);

нова державна допомога, що підлягає повідомленню, може бути надана лише після отримання відповідного рішення Уповноваженого органу, передбаченого пунктами 1 і 2 частини шостої статті 10 або пунктами 1–3 частини сьомої статті 11 цього Закону (частина четверта статті 9);

повідомлення про нову державну допомогу подаються надавачами державної допомоги Уповноваженому органу у визначеному ним порядку з урахуванням строків розгляду повідомлення та справи про державну допомогу, визначених цим Законом (частина п'ята статті 9);

повідомлення про нову державну допомогу повинні містити вичерпну та достовірну інформацію про мету, очікуваний результат, обсяг, строк, форми, правові підстави, надавачів та отримувачів державної допомоги (частина шоста статті 9).

Статтею 10 Закону встановлено порядок розгляду повідомлення про нову державну допомогу та передбачено, що за результатами розгляду повідомлення про нову державну допомогу Уповноважений орган у встановленому ним порядку приймає рішення про:

допустимість нової державної допомоги для конкуренції;

визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до цього Закону;

початок розгляду справи про державну допомогу (частина шоста статті 10).

Статтею 11 Закону встановлено порядок розгляду справ про державну допомогу та передбачено, що за результатами розгляду справи про державну допомогу Уповноважений орган приймає рішення щодо:

визнання підтримки суб'єкта господарювання, зазначеної у повідомленні про нову державну допомогу, такою, що не є державною допомогою відповідно до цього Закону, у тому числі внаслідок внесення надавачем державної допомоги змін до умов її надання;

допустимості нової державної допомоги для конкуренції, у тому числі внаслідок внесення надавачем державної допомоги змін до умов її надання;

допустимості нової державної допомоги для конкуренції за умови виконання надавачем та отримувачами державної допомоги встановлених Уповноваженим органом зобов'язань;

визнання нової державної допомоги недопустимою для конкуренції;

припинення та повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції (частина сьома статті 11).

Відповідно до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону (згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2134-IX, в редакції Закону України від 01.04.2022 № 2175-IX; доповнений Законом України від 21.05.2024 № 3720-IX, враховуючи Закон України від 08.10.2024 № 3994-IX), зокрема, під час дії воєнного стану норми статей 6, 7,

9–16 цього Закону та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються.

Державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою.

Надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку:

повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування;

подання інформації про чинну державну допомогу, надану під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

Виключення, передбачені цим пунктом, не застосовуються до надання державної допомоги через Фонд розвитку підприємництва. Положення цього Закону застосовуються до такої державної допомоги у повному обсязі.

Отже, відповідні надавачі державної допомоги зобов'язані подавати повідомлення про нову державну допомогу з пропозиціями щодо підготовки проєктів законів, інших нормативно-правових та розпорядчих актів, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, внесення змін до умов чинної державної допомоги після відновлення обов'язку подання таких повідомлень.

Разом із тим повноваження Комітету, визначені пунктом 3 частини другої статті 8 Закону, щодо збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, вимагання від надавачів та отримувачів державної допомоги, їх посадових осіб інформації, необхідної для прийняття рішень, передбачених цим Законом, обмежено виключно для цілей прийняття Уповноваженим органом рішень у межах та у спосіб, передбачений статтями 10–15 Закону, та іншими нормами законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону.

Отже, наразі Комітет має повноваження здійснювати збирання та проведення аналізу інформації про заходи з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, зокрема, для надання роз'яснень з питань застосування законодавства у сфері державної допомоги.

Водночас частиною третьою статті 2 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» передбачено, що на відносини, що виникають у зв'язку з наданням державної підтримки інвестиційним проєктам із значними інвестиціями, укладенням, виконанням і припиненням дії спеціальних інвестиційних договорів, не поширюється, зокрема, дія Закону.

Відповідно до частини другої статті 2 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору України.

При цьому частина друга статті 3 Закону не містить положень щодо не непоширення дії Закону на державну підтримку в рамках реалізації таких інвестиційних проєктів із значними інвестиціями.

Підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), Україна взяла на себе зобов'язання, згідно зі статтею 264 зазначеної Угоди, застосовувати правила функціонування державної допомоги, визначені статтями 262, 263 (3) або 263 (4) цієї Угоди, з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосування статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Європейського Союзу.

Відповідно до частини другої статті 19 Закону України «Про міжнародні договори» якщо міжнародним договором України, який набрав чинності в установленому порядку,

встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені у відповідному акті законодавства України, то застосовуються правила міжнародного договору.

Крім цього, згідно зі статтею 262 (1) Угоди про асоціацію будь-яка допомога, надана Україною або країнами-членами Європейського Союзу з використанням державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію шляхом надання переваг окремим підприємствам або виробництву окремих товарів, є несумісною з належним функціонуванням цієї Угоди в тій мірі, в якій вона може впливати на торгівлю між Сторонами.

Статтею 262 (2) (3) Угоди про асоціацію визначено, яка допомога вважатиметься сумісною з належним функціонуванням цієї Угоди та яка допомога може вважатися сумісною з належним виконанням цієї Угоди.

Отже, з метою дотримання положень Угоди про асоціацію державна допомога в Україні має надаватися з урахуванням правил її надання та згідно з вимогами законодавства у сфері державної допомоги, зокрема, відповідати умовам допустимості, у тому числі тим, які містяться в *acquis* Європейського Союзу.

2. Огляд нормативно-правового регулювання державної підтримки інвестиційних проєктів із значними інвестиціями та наданої Мінекономіки інформації щодо реалізації згаданих інвестиційних проєктів

Державна підтримка в рамках реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями надається інвесторам із значними інвестиціями, зокрема, на підставі Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» та таких підзаконних нормативно-правових актів, що впливають із цього Закону, зокрема:

- Порядку ввезення на митну територію України та цільового використання нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться інвестором із значними інвестиціями виключно для власного використання при реалізації інвестиційного проєкту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору, укладеного відповідно до Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.08.2021 № 860;

- Порядку взаємодії уповноваженої установи із заявниками, інвесторами із значними інвестиціями, органами державної влади, органами місцевого самоврядування з питань, пов'язаних із супроводом підготовки та реалізації інвестиційних проєктів із значними інвестиціями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.06.2021 № 647;

- Порядку ведення реєстру інвестиційних проєктів із значними інвестиціями та переліку відомостей, що вносяться до реєстру інвестиційних проєктів із значними інвестиціями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 04.08.2021 № 805;

- Вимог до техніко-економічного обґрунтування інвестиційного проєкту із значними інвестиціями, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2021 № 515;

- Вимог до заявника щодо фінансової спроможності для реалізації інвестиційного проєкту із значними інвестиціями, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 23.06.2021 № 648;

- Методології розрахунку обсягу державної підтримки для реалізації інвестиційного проєкту із значними інвестиціями, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 07.07.2021 № 714;

- Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення державної підтримки інвестиційних проєктів із значними інвестиціями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2024 № 468;

- Порядку надання компенсації вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури та Порядку надання компенсації витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж,

необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 15.03.2024 № 292;

- Порядку та методології проведення оцінки інвестиційного проекту із значними інвестиціями, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.03.2024 № 312;

- Наказу Мінекономіки від 20.03.2024 № 7244 «Про затвердження примірної форми спеціального інвестиційного договору» (далі разом – Програма державної підтримки).

Відповідно до преамбули Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» цей Закон визначає організаційні, правові та фінансові засади державної підтримки інвестиційних проектів з метою створення сприятливих умов для залучення в Україну значних інвестицій (внутрішніх і зовнішніх), створення нових робочих місць, стимулювання економічного розвитку регіонів та зростання конкурентоспроможності економіки України.

Пунктом третім частини першої статті 1 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» передбачено, що значні інвестиції – власні або залучені кошти інвестора із значними інвестиціями та/або заявника, які вкладаються в об'єкти інвестування у процесі реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями.

Частиною першою статті 3 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» передбачено, що державна підтримка інвестиційних проектів із значними інвестиціями може надаватися інвестору із значними інвестиціями у таких формах:

- звільнення від сплати окремих податків та зборів відповідно до Податкового кодексу України;

- звільнення від оподаткування ввізним митом нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться виключно для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору, відповідно до Митного кодексу України;

- забезпечення переважного права землекористування земельною ділянкою державної або комунальної власності для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями - надання земельної ділянки державної або комунальної власності у користування (оренду) для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на умовах, визначених з урахуванням зобов'язань, передбачених спеціальним інвестиційним договором, та з переважним правом інвестора із значними інвестиціями придбання такої земельної ділянки у власність після спливу строку дії спеціального інвестиційного договору (крім випадків його дострокового припинення), якщо таке право передбачено спеціальним інвестиційним договором;

- забезпечення за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, будівництва об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо) або компенсація за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо), необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями. Порядок надання компенсації вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури встановлюється Кабінетом Міністрів України;

- компенсація витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

звільнення від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва інвестора із значними інвестиціями для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями відповідно до Земельного кодексу України.

Згідно із частиною першою статті 4 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» загальний обсяг державної підтримки для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями складається з:

усіх вивільнених від оподаткування коштів - сума податків і зборів, що не сплачуються до бюджету та залишаються в розпорядженні інвестора із значними інвестиціями відповідно до умов спеціального інвестиційного договору. У разі надання в користування (оренду) земельної ділянки для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями із справлянням плати за землю за надану земельну ділянку у розмірі, що є меншим за розмір, встановлений органом місцевого самоврядування для відповідної категорії земель на відповідній території, розмір різниці враховується при визначенні загального обсягу державної підтримки для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями;

сукупної вартості всіх об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, побудованих для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями та на виконання спеціального інвестиційного договору згідно з пунктом 4 частини першої статті 3 цього Закону, станом на дату введення таких об'єктів в експлуатацію;

суми компенсації на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями;

суми коштів, що не надійшли до відповідного бюджету від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва відповідно до Земельного кодексу України.

Згідно із частиною другою статті 4 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» загальний обсяг державної підтримки для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями встановлюється у спеціальному інвестиційному договорі та не повинен перевищувати 30 відсотків планового обсягу значних інвестицій за інвестиційним проектом із значними інвестиціями.

У разі якщо під час виконання спеціального інвестиційного договору фактичний обсяг значних інвестицій є більшим, ніж передбачено таким договором, загальний обсяг державної підтримки залишається без змін.

У разі якщо під час виконання спеціального інвестиційного договору фактичний обсяг значних інвестицій є меншим, ніж передбачено таким договором, загальний обсяг державної підтримки змінюється шляхом внесення змін до спеціального інвестиційного договору.

У разі якщо обсяг значних інвестицій є меншим, ніж визначено пунктом 4 частини першої статті 5 цього Закону, інвестор із значними інвестиціями повертає весь обсяг отриманої державної підтримки для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями.

Частиною першою статті 5 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» передбачено, що інвестиційний проект із значними інвестиціями, для реалізації якого може надаватися державна підтримка згідно із цим Законом, має відповідати всім таким вимогам:

інвестиційний проект із значними інвестиціями реалізується на території України у сферах переробної промисловості (крім діяльності з виробництва та обігу тютюнових виробів, спирту етилового (за виключенням виробництва біоетанолу, який призначений для використання як компонент палива), коньячного і плодового, алкогольних напоїв), виробництва біогазу і біометану (в тому числі скрапленого або стисненого), добування з метою подальшої переробки та/або збагачення корисних копалин (крім кам'яного та бурого вугілля, сирої нафти та природного газу), поводження з відходами, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, логістики, освіти, наукової та науково-технічної діяльності, охорони здоров'я, мистецтва, культури, спорту, туризму, в курортно-рекреаційній сфері та у сфері електронних комунікацій;

інвестиційний проект із значними інвестиціями передбачає будівництво, модернізацію, технічне та/або технологічне переоснащення об'єктів інвестування у сферах, зазначених

у пункті 1 цієї частини, придбання необхідного устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, а також може передбачати будівництво за рахунок коштів інвестора із значними інвестиціями та/або заявника, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури;

створення впродовж строку реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями не менше:

10 нових робочих місць із середньою заробітною платою працівників, розмір якої не менш як на 50 відсотків перевищує розмір реальної середньої заробітної плати за відповідним видом діяльності у регіоні, в якому реалізується проект, за попередній календарний рік; або

30 нових робочих місць із середньою заробітною платою працівників, розмір якої не менш як на 30 відсотків перевищує розмір реальної середньої заробітної плати за відповідним видом діяльності у регіоні, в якому реалізується проект, за попередній календарний рік; або

50 нових робочих місць із середньою заробітною платою працівників, розмір якої не менш як на 15 відсотків перевищує розмір реальної середньої заробітної плати за відповідним видом діяльності у регіоні, в якому реалізується проект, за попередній календарний рік;

розмір значних інвестицій в об'єкти інвестування для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями перевищує суму, еквівалентну 12 мільйонам євро, що розраховується за офіційним курсом валют, встановленим Національним банком України станом на перший робочий день кварталу, в якому подається заявка, та на дату фактичного здійснення значних інвестицій в об'єкти інвестування на виконання спеціального інвестиційного договору. Розмір значних інвестицій в об'єкти інвестування розраховується без урахування податку на додану вартість. Заявник та/або інвестор із значними інвестиціями не раніше ніж за 18 місяців до дати подання заявки до уповноваженого органу може здійснити значні інвестиції в об'єкти інвестування в обсязі, що не перевищує 30 відсотків загального обсягу значних інвестицій, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями.

У разі здійснення значних інвестицій заявником та/або інвестором із значними інвестиціями раніше ніж за 18 місяців до дати подання заявки до уповноваженого органу в обсязі, що не перевищує 30 відсотків загального обсягу значних інвестицій, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями, такі інвестиції не враховуються / не включаються у розрахунок розміру значних інвестицій в об'єкти інвестування для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями;

строк реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями не перевищує п'ять років.

Під час здійснення моніторингу державної підтримки суб'єктів господарювання в рамках реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями Мінекономіки повідомило Комітет про прийняття двох розпоряджень Кабінету Міністрів України:

- від 04.10.2024 № 945-р «Про укладення спеціального інвестиційного договору між Кабінетом Міністрів України, товариством з обмеженою відповідальністю фірма «Астарт-Київ» та товариством з обмеженою відповідальністю «Астарт Агро Протеїн» (строк реалізації інвестиційного проекту – до 31.12.2028 з дати укладення спеціального інвестиційного договору);

- від 04.10.2024 № 946-р «Про укладення спеціального інвестиційного договору між Кабінетом Міністрів України, товариством з обмеженою відповідальністю «Буковель» та товариством з обмеженою відповідальністю «Аквапарк» (строк реалізації інвестиційного проекту – до 31.12.2024 з дати укладення спеціального інвестиційного договору).

Відповідно до спеціального інвестиційного договору між Кабінетом Міністрів України, товариством з обмеженою відповідальністю фірма «Астарт-Київ» та товариством з обмеженою відповідальністю «Астарт Агро Протеїн» загальний обсяг державної підтримки складається із:

- суми податку на прибуток, що не сплачується до бюджету та залишається в розпорядженні інвестора із значними інвестиціями відповідно до умов договору, у розмірі

702,849 млн грн. Звільнення від сплати податком на прибуток підприємств надається з урахуванням положень пункту 55 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України;

- суми податку на додану вартість, що не сплачується до бюджету у зв'язку із застосуванням звільнення від оподаткування податком на додану вартість відповідно до Податкового кодексу України під час ввезення на митну територію України нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться виключно для реалізації інвестиційного проєкту на виконання договору в сумі 194,270 млн грн;

- суми ввізного мита, що не сплачується до бюджету у зв'язку із застосуванням звільнення від оподаткування ввізним митом відповідно до Митного кодексу України під час ввезення на митну територію України та поміщення в митний режим імпорту нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться виключно для реалізації інвестиційного проєкту на виконання договору, відповідно до Митного кодексу України в сумі 48,567 млн грн.

Згідно зі спеціальним інвестиційним договором між Кабінетом Міністрів України, товариством з обмеженою відповідальністю «Буковель» та товариством з обмеженою відповідальністю «Аквапарк» загальний обсяг державної підтримки складається із суми податку на прибуток, що не сплачується до бюджету та залишається в розпорядженні інвестора із значними інвестиціями відповідно до умов договору, що становить до 30 % планового обсягу дисконтованих значних інвестицій, тобто до 253,351 млн грн. Дисконтований обсяг державної підтримки відповідно до фінансової моделі становить 224,555 млн грн.

Мінекономіки надало інформацію, що Міністерство може надавати інвестору із значними інвестиціями державну підтримку у формі компенсації вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури й компенсації витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж, необхідних для реалізації інвестиційного проєкту, за рахунок коштів, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік, за бюджетною програмою. Рішення про надання компенсації, надання часткової компенсації, відмову в наданні компенсації затверджується наказом Мінекономіки.

Також Мінекономіки повідомило Комітет, що відповідно до умов спеціальних інвестиційних договорів товариство з обмеженою відповідальністю «Астарта Агро Протеїн» та товариство з обмеженою відповідальністю «Аквапарк» не претендує на державну підтримку у формі компенсації вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури. Разом із тим Мінекономіки не розробило та не затвердило наказів, відповідно до яких у рамках реалізації інвестиційних проєктів суб'єктам господарювання було надано підтримку за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів.

3. Визначення належності до державної допомоги заходів підтримки інвестиційних проєктів із значними інвестиціями

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;

- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;

- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

Виключно Комітет у межах повноважень щодо визначення належності до державної допомоги заходів із підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів визначає наявність умов для віднесення підтримки до державної допомоги.

Надання підтримки суб'єкту господарювання

Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю. Суб'єктами господарювання визнаються також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю в частині їх діяльності з виробництва, реалізації, придбання товарів чи іншої господарської діяльності. Господарською діяльністю не вважається діяльність фізичної особи з придбання товарів народного споживання для кінцевого споживання.

Разом із цим відповідно до пункту 7 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги, згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (2016/C 262/01) (далі – Повідомлення Комісії), суб'єктами господарювання є особи, які здійснюють економічну діяльність, незалежно від їхнього юридичного статусу та джерел фінансування.

Згідно з пунктом 12 Повідомлення Комісії будь-яка діяльність, що передбачає пропонування товарів і послуг на ринку, вважається економічною діяльністю.

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» державна підтримка інвестиційних проєктів із значними інвестиціями може надаватися інвестору із значними інвестиціями.

Пунктом 5 частини першої статті 1 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні» визначено, що інвестор із значними інвестиціями - зареєстрована в Україні юридична особа, яка спеціально утворена для реалізації інвестиційного проєкту із значними інвестиціями, є стороною спеціального інвестиційного договору та господарська діяльність якої спрямовується виключно на реалізацію інвестиційного проєкту із значними інвестиціями та виконання спеціального інвестиційного договору.

Враховуючи наведене, інвестор із значними інвестиціями, якому надається державна підтримка для реалізації інвестиційного проєкту із значними інвестиціями, є суб'єктом господарювання в розумінні Закону.

Надання підтримки за рахунок ресурсів держави та/або місцевих ресурсів

Згідно з пунктом 4 частини першої статті 1 Закону місцеві ресурси – рухоме і нерухоме майно, кошти місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, об'єкти їх спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад, майно, що належить Автономній Республіці Крим, управління яким здійснює Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 1 Закону ресурси держави – рухоме і нерухоме майно, кошти державного бюджету, інші кошти, що є об'єктом права державної власності, земля та інші природні ресурси, що є об'єктами права власності Українського народу, бюджети фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, щодо яких здійснюється державний нагляд або якими управляють чи розпоряджаються органи влади.

Статтею 4 Закону передбачено, що державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів.

Як вже зазначалося вище, частиною першою статті 3 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» передбачено, що державна підтримка інвестиційних проектів із значними інвестиціями може надаватися інвестору із значними інвестиціями у таких формах:

звільнення від сплати окремих податків та зборів відповідно до Податкового кодексу України;

звільнення від оподаткування ввізним митом нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться виключно для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору, відповідно до Митного кодексу України;

забезпечення переважного права землекористування земельною ділянкою державної або комунальної власності для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями - надання земельної ділянки державної або комунальної власності у користування (оренду) для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на умовах, визначених з урахуванням зобов'язань, передбачених спеціальним інвестиційним договором, та з переважним правом інвестора із значними інвестиціями придбання такої земельної ділянки у власність після спливу строку дії спеціального інвестиційного договору (крім випадків його дострокового припинення), якщо таке право передбачено спеціальним інвестиційним договором;

забезпечення за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, будівництва об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо) або компенсація за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо), необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями. Порядок надання компенсації вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури встановлюється Кабінетом Міністрів України;

компенсація витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

звільнення від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва інвестора із значними інвестиціями для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями відповідно до Земельного кодексу України.

Враховуючи наведене, державна підтримка суб'єктам господарювання, які реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями в межах Програми державної підтримки надається за рахунок ресурсів держави та місцевих ресурсів в розумінні Закону.

Створення переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності

Згідно з пунктом 66 Повідомлення Комісії перевагою вважається будь-яка економічна вигода, яка була б недоступною для суб'єкта господарювання в нормальних ринкових умовах, тобто за відсутності втручання держави.

Відповідно до пункту 67 Повідомлення Комісії в контексті наявності переваги значення має лише вплив заходу на відповідного суб'єкта господарювання, а не причина або мета державного втручання. Наявність переваги має місце в разі покращення фінансового стану суб'єкта господарювання в результаті втручання держави на умовах, що відрізняються від

нормальних ринкових умов. Для отримання результатів оцінки фінансовий стан суб'єкта господарювання після реалізації заходу потрібно порівняти з його фінансовим станом за відсутності заходу.

Згідно з пунктом 68 Повідомлення Комісії точна форма заходу також не має значення для встановлення того, чи він надає перевагу суб'єкту господарювання. Для поняття державної допомоги важливе не тільки надання позитивних економічних переваг; звільнення від економічного тягаря також може вважатися перевагою.

Відповідно до інформації, наданої Мінекономіки, державна підтримка інвестиційних проектів із значними інвестиціями може надаватися інвестору із значними інвестиціями згідно із частиною першою статті 3 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні».

Разом із тим згідно із частиною третьою статті 10 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» спеціальним інвестиційним договором визначаються форма та обсяг державної підтримки, що надається інвестору із значними інвестиціями для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями протягом строку дії спеціального інвестиційного договору.

Тобто суб'єкти господарювання, які реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями в межах Програми державної підтримки, можуть звільнятися від частини витрат порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які здійснюють аналогічну господарську діяльність та не отримують такої підтримки.

Отже, надання підтримки за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів суб'єктам господарювання, які реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями в межах Програми державної підтримки у формах, передбачених частиною першою статті 3 Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні», може створювати переваги для провадження окремих видів господарської діяльності, які недоступні іншим суб'єктам господарювання за звичайних ринкових умов.

Спотворення або загроза спотворення економічної конкуренції

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Ринок товару (товарний ринок), у свою чергу, є сферою обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

Під господарською діяльністю в частині першій статті 2 Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» розуміється діяльність у сфері суспільного виробництва, спрямована на виробництво та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.

Для того щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.

Враховуючи наведене, у разі якщо підтримка за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями в межах Програми державної підтримки, створюватиме переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності, що покращуватимуть їхню конкурентну позицію порівняно з іншими суб'єктами господарювання, які здійснюють аналогічну господарську діяльність та не отримують такої

підтримки, така підтримка може спотворювати або загрожувати спотворенням економічної конкуренції.

Отже, надання підтримки за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів суб'єктам господарювання, які реалізують інвестиційні проєкти із значними інвестиціями в межах Програми державної підтримки, містить ознаки державної допомоги відповідно до Закону.

У разі визначення належності підтримки за рахунок ресурсів держави та місцевих ресурсів, що надається суб'єктам господарювання, які реалізують інвестиційні проєкти із значними інвестиціями, зокрема на підставі Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проєктів із значними інвестиціями в Україні», до державної допомоги, Комітет здійснить її оцінку допустимості для конкуренції.

4. Умови, за наявності яких державна підтримка інвестиційних проєктів із значними інвестиціями є допустимою державною допомогою

Згідно із частиною першою статті 6 Закону державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для таких цілей:

сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, рівень життя в яких є низьким або рівень безробіття є високим;

виконання загальнодержавних програм розвитку або розв'язання соціальних та економічних проблем загальнонаціонального характеру;

сприяння окремим видам господарської діяльності або окремим економічним сферам, або суб'єктам господарювання в окремих економічних зонах, за умови, що це не суперечить міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

підтримки культури, креативних індустрій, туризму та збереження культурної спадщини, якщо вплив такої державної допомоги на конкуренцію є неістотним.

Частиною другою статті 6 Закону встановлено, що Кабінет Міністрів України визначає критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги, що надається для цілей, передбачених частиною першою цієї статті, зокрема, таких категорій:

- допомога для забезпечення розвитку регіонів;
- підтримка середнього та малого підприємництва;
- допомога на професійну підготовку працівників;
- допомога на працевлаштування окремих категорій працівників та створення нових робочих місць;
- допомога на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання;
- допомога на захист навколишнього природного середовища;
- допомога на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність;
- допомога на підтримку окремих галузей економіки;
- допомога на подолання наслідків, спричинених особливо небезпечними інфекційними хворобами, під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України;
- допомога для виконання заходів щодо пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до неї.

Водночас надавач державної допомоги визначає, зокрема, мету (ціль), обсяг, строк, форми, категорію та правові підстави надання державної допомоги.

Отже, оцінку допустимості державної допомоги Комітет здійснює відповідно до затверджених Кабінетом Міністрів України критеріїв оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги або, у разі відсутності таких критеріїв на рівні національного законодавства, умов надання державної допомоги, передбачених відповідними актами асquis Європейського Союзу (враховуючи положення статті 264 Угоди про асоціацію), залежно від

цілі та категорії державної допомоги, які визначає надавач державної допомоги при плануванні того чи іншого заходу державної допомоги.

Враховуючи положення Програми державної підтримки та надану Мінекономіки інформацію, така Програма містить ознаки державної допомоги, яка належить до категорії допомоги для забезпечення розвитку регіонів.

Для оцінки допустимості державної допомоги для забезпечення розвитку регіонів, Комітет як Уповноважений орган застосовує Критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів, які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.2023 № 348 (далі – Критерії).

Ключовими умовами допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів згідно з Критеріями є такі.

Критерії застосовуються Уповноваженим органом для проведення оцінки допустимості державної допомоги, яка надається з метою забезпечення сприяння соціально-економічному розвитку регіонів, для стимулювання інвестиційної активності суб'єктів господарювання та сприяння діяльності щодо вироблення суб'єктами господарювання товарів (виконання робіт, надання послуг) (пункт 4 Критеріїв).

Державна допомога надається в будь-якій формі, визначеній Законом (пункт 5 Критеріїв).

Державна допомога з визначеними допустимими витратами може поєднуватися з:

будь-якою іншою державною допомогою, якщо така допомога стосується різних визначених допустимих витрат;

будь-якою іншою державною допомогою, включно з незначною державною допомогою, щодо тих самих допустимих витрат, які частково або повністю перекриваються, якщо таке поєднання не призводить до перевищення максимального розміру державної допомоги, що може надаватися (пункт 9 Критеріїв).

Критеріями передбачено, що державна допомога повинна мати стимулюючий ефект, який, зокрема, підтверджується тим, що отримувач державної допомоги звернувся за державною допомогою до початку робіт над інвестиційним проектом, який реалізується із залученням державної допомоги чи провадженням діяльності або має підтвердження того, що право на отримання державної допомоги надано до початку робіт над проектом чи провадженням діяльності (підпункт 1 пункту 11 Критеріїв).

Державна допомога спрямовується на відшкодування суб'єктам господарювання, допустимих витрат, які пов'язані з: інвестиціями в нематеріальні активи; інвестиціями в матеріальні активи; виплатою заробітної плати, що виникає у разі створення нових робочих місць в результаті залучення інвестицій, розрахованою протягом двох років, або поєднанням цих витрат, за умови не перевищення їх обсягу, залежно від того, яка категорія витрат є більшою (підпункт 2 пункту 11 Критеріїв).

Максимальний розмір державної допомоги становить для суб'єктів великого підприємництва – до 50 відсотків сукупного розміру допустимих витрат; для суб'єктів середнього підприємництва – до 60 відсотків сукупного розміру допустимих витрат; для суб'єктів малого підприємництва – до 70 відсотків сукупного розміру допустимих витрат (пункт 7 Критеріїв).

Для розрахунку максимального розміру державної допомоги для реалізації інвестиційного проекту, за яким допустимі витрати перевищують суму, еквівалентну 55 млн євро та 110 млн євро, розмір яких визначається за офіційним валютним курсом Національного банку, встановленим на дату надання такої допомоги, та здійснюється інвестиція одним отримувачем державної допомоги з урахуванням відносин контролю, застосовуються окремі формули, передбачені цими Критеріями (пункт 15 Критеріїв).

Інвестиції та нові робочі місця повинні бути збережені отримувачами державної допомоги у відповідному регіоні не менше п'яти років (для суб'єктів великого підприємництва) та трьох років (для суб'єктів середнього та малого підприємництва) після завершення здійснення інвестицій (пункт 17 Критеріїв).

Отримувач державної допомоги під час реалізації інвестиційного проекту зобов'язаний: зробити фінансовий внесок у розмірі не менше 25 відсотків витрат на його реалізацію за рахунок власних ресурсів або шляхом залучення зовнішнього фінансування без будь-якої державної підтримки;

підтвердити, що не здійснював переміщення протягом двох років, що передують зверненню про отримання державної допомоги, та не здійснюватиме його протягом двох років після завершення здійснення інвестицій (пункт 18 Критеріїв).

Крім цього, необхідно забезпечувати відповідність всім іншим умовам допустимості державної допомоги, що визначені Критеріями.

Водночас згідно з пунктом 3 Критеріїв дія цих критеріїв не поширюється на державну допомогу:

що надається суб'єктам господарювання, які провадять діяльність у сфері електронних комунікацій, металургійній, транспортній (та пов'язаній з нею інфраструктурі), енергетичній галузях та галузі вугільної промисловості;

що надається суб'єктам господарювання, які перебувають у скрутному становищі;

що надається суб'єкту господарювання, який не виконав рішення Уповноваженого органу з питань державної допомоги про повернення незаконної державної допомоги, визнаної недопустимою для конкуренції (в разі наявності такого рішення), в порядку, передбаченому законодавством про державну допомогу;

що надається на експортну діяльність, яка безпосередньо пов'язана з обсягом експорту, створенням та функціонуванням мережі розповсюдження або іншими поточними витратами, пов'язаними з експортною діяльністю;

якщо її надання обумовлено виконанням отримувачем державної допомоги-іноземним суб'єктом господарювання обов'язкової вимоги мати головний офіс на території України, вимога мати філію та/або представництво на території України на дату отримання державної допомоги в розпорядження дозволяється;

якщо її надання залежить від зобов'язання отримувача державної допомоги використовувати товари (роботи, послуги) вітчизняного виробництва;

що надається на переміщення діяльності суб'єкта господарювання між країною-членом Європейського Союзу та Україною з урахуванням вимог, передбачених підпунктом 2 пункту 18 цих Критеріїв.

Тобто Критерії містять положення, які вказують, зокрема, на обмеження щодо сфер їх застосування.

Відтак, якщо надавач державної допомоги в межах Програми державної підтримки визначить іншу категорію державної допомоги, то умови надання такої допомоги повинні відповідати залежно від визначеної категорії та цілі державної допомоги Критеріям оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, наприклад:

- на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність, які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 07.02.2018 № 118;

- для підтримки культури та збереження культурної спадщини, які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20.01.2023 № 52;

- для місцевої інфраструктури, які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13.10.2023 № 1087;

- для рекреаційної інфраструктури, які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 10.11.2023 № 1157;

- для провадження діяльності, пов'язаної із спортивною інфраструктурою, які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13.02.2023 № 161;

- на надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес, які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.01.2024 № 12;

- для портової інфраструктури, які затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 22.03.2024 № 323, або в разі відсутності критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для окремих категорій державної допомоги на рівні національного

законодавства – правилам надання державної допомоги, передбаченим відповідними актами асquis Європейського Союзу (з урахуванням положень статті 264 Угоди про асоціацію).

Враховуючи наведене, керуючись статтями 3 і 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та частиною другою статті 8 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», з урахуванням асquis Європейського Союзу, Антимонопольний комітет України надає такі

РОЗ'ЯСНЕННЯ:

1. У зв'язку з тим, що до нормативно-правових актів, які є підставою для надання державної підтримки суб'єктам господарювання, що реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями, було внесено зміни, та в разі нових законодавчих ініціатив щодо умов надання державної підтримки надавач державної допомоги має подати до Антимонопольного комітету України інформацію про такі зміни після відновлення дії норм статей 6, 7, 9–16 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та інших норм законодавства України, що впливають із зазначених статей цього Закону², з огляду на необхідність актуалізації інформації, поданої в рамках розгляду справи про державну допомогу.

2. Якщо за результатами аналізу наданої надавачем державної допомоги інформації Антимонопольний комітет України визначить належність державної підтримки, що надається суб'єктам господарювання, які реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями, зокрема на підставі Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні», до державної допомоги та встановить, що допомога підпадає під категорію допомоги для забезпечення розвитку регіонів відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», умови надання такої державної допомоги повинні відповідати положенням Критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.2023 № 348.

3. Якщо буде встановлено, що державна допомога, яка надається суб'єктам господарювання, що реалізують інвестиційні проекти із значними інвестиціями, зокрема на підставі Закону України «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні», підпадає під іншу категорію державної допомоги відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», для забезпечення її допустимості для конкуренції умови надання такої державної допомоги залежно від визначеної цілі та категорії державної допомоги повинні відповідати:

- критеріям оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, які визначено Кабінетом Міністрів України; або

²Відповідно до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону (згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2134-IX, в редакції Закону України від 01.04.2022 № 2175-IX; доповнений Законом України від 21.05.2024 № 3720-IX, враховуючи Закон України від 08.10.2024 № 3994-IX), зокрема, під час дії воєнного стану норми статей 6, 7, 9–16 цього Закону та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються. Державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою. Надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку: повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування; подання інформації про чинну державну допомогу, надану під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування. Виключення, передбачені цим пунктом, не застосовуються до надання державної допомоги через Фонд розвитку підприємництва. Положення цього Закону застосовуються до такої державної допомоги у повному обсязі.

- умовам надання державної допомоги, передбаченим відповідними актами асquis Європейського Союзу, у разі відсутності критеріїв для окремих категорій державної допомоги на рівні національного законодавства, з урахуванням положень статті 264 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО